

BETONWOEDE

Elke dag worden twaalf voetbalvelden open ruimte ingenomen in Vlaanderen, en we zijn al een van de meest verstedelijkte regio's ter wereld. In een slotreeks van dit correspondentschap gaat **INE RENSON** na hoe we het tij kunnen keren. Hoe krijgen we de Vlaming uit

de verkaveling? Kan wonen in kernen betaalbaar en aantrekkelijk zijn? Een verkenning van hoe dichter bij elkaar wonen kan werken.

VANDAAG (3/6): de meerwaarde van groepswoon in de grootstad.

Leuk wonen in Brussel kan ook mét kinderen

Over wonen in Brussel bestaan veel clichés. Het zou niet gezellig zijn. Onbetaalbaar. En niets voor kinderen. Het woonproject Brutopia in Vorst rekent af met die vooroordelen.

BRUSSEL | 'Dat zicht', wijst hij. 'Heerlijk toch?' We staan met Mark Van den Dries in zijn woonkamer, vijf hoog, en kijken uit over de wijk rond het Brusselse Zuidstation. Van den Dries woont in een penthouse van de niet-klasseke soort. Hij is een van de bewoners van Brutopia, een collectief woonproject in Vorst waar 29 gezinnen vijf jaar geleden hun intrek namen.

De plek herinterpreteert het idee van wat het betekent om in de grootstad te wonen. Voorbij de typische tweedeling van het char-

mante herenhuis dat een fortuin slikt aan renovatiekosten, of het zoveelste appartement dat smaakt naar eenheidsworst. Brutopia is een warme biotoop van 29 gezellige appartementen met open gaanderijen, rond een binnentuin met veel groen, niveaverschillen, glijbanen en schommels. De tram stopt voor de deur, Brussel Zuid is vlakbij.

Wie kwalitatief wil wonen in de hoofdstad, moet geld hebben of creatief zijn. Daarom bundelde een groep mensen – de helft Frans-talig, de helft Nederlandstalig –

budget en krachten op zoek naar een betaalbare woning. Ze legden een heel traject af, onderzochten 28 sites, tot ze de eigenaar van deze grond – waar vroeger de stallen van brouwerij Wiels stonden – bereid vonden te verkopen. Daar bouwden ze het eerste passieve appartementsgebouw in Brussel. Van den Dries glimlacht. 'Doordat het lucht- en geluidsdicht is, genieten we van de stad zonder lawaai. Ik hoor zelfs niet wanneer mijn onderbuur piano speelt.'

Solidariteit

De realisatie ging gepaard met een intensief proces van plannen en knopen doorhakken. Doordat de groep de regie zelf in handen hield, kon het budget onder controle gehouden worden. Voor de verdeling van de kosten werd een formule uitgedacht waarbij eerst het totale budget werd bepaald, en dan pro rata werd gekeken wat iedereen moest bijdragen, afhankelijk van de grootte en de ligging van hun unit. De prijzen varieerden tussen 105.000 euro voor de kleinste, tot 370.000 voor het penthouse – casco. Dat is een stuk onder de Brusselse marktprijs. 'Om het voor iedereen betaalbaar te houden, waren we solidair binnen het project,' zegt Van den

'We hoeven niet allemaal de beste vrienden te zijn. Maar als je een probleem hebt, kun je bij iedereen terecht'

MARK VAN DEN DRIES
Bewoner Brutopia Vorst

'De kinderen nemen de tram naar hun hobby's, ze doen hun ding in deze boeiende stad. Hun ouders zijn geen taxichauffeurs'

MARK VAN DEN DRIES
Bewoner Brutopia Vorst

In dit woonproject namen vijf jaar geleden 29 gezinnen hun intrek. 'Doordat het gebouw lucht- en geluidsdicht is, genieten we van de stad zonder lawaai.' © Fred Debrück

Dries. 'Voor grote woningen betaal je in verhouding meer dan voor een kleine. De meerwaarde van die solidariteit is immaterieel: zo krijg je jonge mensen in je project. Anders zaten we hier alleen met ouderen.'

36 kinderen

Brutopia is een vorm van co-housing, al delen de bewoners niet zo veel. De tuin en binnenkort een dakterras, het wassalon met professionele machines, een polyvalente ruimte en een ondergrondse parking met voornamelijk deelauto's en een ruime fietsenberging. Het samenleven dringt zich niet op. 'Er zijn geen vaste momenten waarop we in groep dingen doen. Dat gebeurt spontaan: enkele mensen organiseren een etentje of een filmavond. Er zijn dagen waarop we samen klussen. Ook de open gaanderijen leiden tot contact. Het kan zijn dat je op weg naar je voordeur al twee keer geaperitiefd hebt. Maar je kunt hier perfect alleen zijn. Niemand loopt zomaar bij je binnen. We hoeven niet allemaal de beste vrienden te zijn. Maar als je een probleem hebt, kun je bij iedereen terecht. Die geborgenheid is ontzettend fijn.'

Brutopia rekent af met het cliché dat in Brussel wonen niets voor jonge gezinnen is. Het project begon met 4 kinderen, intussen zijn er 36. Voor hen is dit een stukje paradijs in de hoofdstad. De tuin, waar ze veilig kunnen spelen met vriendjes, bruint in het weekend en de vakanties van het leven. De grotere kinderen leren snel zelfstandig zijn. Van den Dries: 'Ze nemen de tram naar hun hobby's, ze doen hun ding in deze boeiende stad. Hun ouders zijn geen taxichauffeurs.'

Asielzoekers

Tegelijk loert het gevaar om de hoek dat dit een gouden kooi wordt in een eerder arme stadswijk. 'Om dat te vermijden, stellen we ons open voor de buurt', zegt Van den Dries. Hij wijst naar de deur van de polyvalente ruimte, waar we niet binnen kunnen omdat er asielzoekers overnachten. Langs de straatkant zitten drie architectenbureaus en een schuldbemiddelingskantoor van het OCMW. De benedenverdieping van het andere gebouw is eigendom van een vzw die een sociaal dienstencentrum uitbaat voor ouderen en alleenstaanden. Wanneer we er binnenlopen, zijn ze net in de weer met het middageten. Het ruikt er naar appelmoes. 'We hadden ook kunnen verhuizen aan een supermarkt of een mooie winkel. Maar we willen geen winst halen uit dit gebouw, we kiezen een project waar we ons goed bij voelen. Dat is de rode draad door heel dit verhaal: geen vastgoedlogica maar leefkwaliteit.'

Morgen: metamorfose
in Harelbeke

Luc Van den Brande (r.) met VRT-ceo ad interim Leo Hellemans (l.). © belga

SP.A dringt aan op audit beleidsbeslissingen bij VRT

Meerderheid houdt ondervraging Van den Brande tegen

De meerderheidspartijen N-VA, CD&V en Open VLD weigeren Luc Van den Brande, de voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, naar het parlement te laten komen.

VAN ONZE REDACTEUR
SIMON ANDRIES

BRUSSEL | Bij het aanslepende conflict aan de top van de VRT kwam Luc Van den Brande (CD&V), de voorzitter van de raad van bestuur, de jongste dagen steeds meer in het vizier. Deze krant schreef onder meer dat Van den Brande voor de raad van bestuur bezwarende informatie had achtergehouden over directiechef Peter Claes, van wie ceo Paul Lembrechts het ontslag had gevraagd. Hij zou Claes dus de hand boven het hoofd hebben gehouden, waardoor de positie van Lembrechts werd verzwakt.

De voorzitter van de commissie Media, Elisabeth Meuleman (Groen), kreeg daarop van verschillende fracties in het Vlaams Parlement, waaronder ook regeringspartij Open VLD, de vraag om Van den Brande uit te nodigen om tekst en uitleg te geven in het parlement. Van den Brande leek daar in eerste instantie ook toe bereid, maar vandaag staan de meerderheidspartijen alsnog op de rem.

'We moeten als parlementsleden toch ergens onze grenzen bewaken', reageert CD&V-parlementslid Karin Brouwers. 'We hebben vorige week al een debat gehad met de minister van Media en zowel het charter deugdelijk bestuur als het mediadecreet maakt het juridisch moeilijk om Van den

Brande te ondervragen in het parlement', zegt Brouwers. 'Laat ons nu geen zwarte pietten doorschuiven en de ceo zijn werk laten doen.'

Ook N-VA-fractie leider Wilfried Vandaele geeft aan dat zijn partij er 'net als CD&V geen vragende partij voor was' om Van den Brande uit te nodigen. 'Normaliter wordt de minister ter verantwoording geroepen en niet de voorzitter. Er is vrijdag ook al een werkbezoek gepland van de commissie Media aan de VRT. De parlementsleden kunnen dan in informele sfeer van gedachten wisselen met de voorzitter.'

'Het lijkt erop dat dit potje gedekt moet blijven'

ELISABETH MEULEMAN
Voorzitter commissie Media (Groen)

(Open VLD) in de beslissing.

Commissievoorzitter Meuleman 'betreurt' de keuze van de meerderheid. 'Iemand die recht in zijn schoenen staat, heeft er alle baat bij om naar de commissie te komen. Het lijkt erop dat dit potje gedekt moet blijven.'

Audit

Ook SP.A-parlementslid Katia Segers reageert ontgoocheld. Zij gaat alvast aandringen op een audit van hoe de beleidsbeslissingen (contracten bijvoorbeeld) worden genomen bij de VRT. Ze wil weten hoe vermeden kan worden wat er is misgelopen bij het optreden van Peter Claes, bijvoorbeeld.

Personeelstekort De Lijn

260.000 keer daagde bus of tram niet op

VAN ONZE REDACTEUR
JEF POPPELMONDE

BRUSSEL | 260.000 ritten, goed voor een veertigste van het totaal, werden vorig jaar door De Lijn op het laatste moment geschrapt. De reizigers aan de halte bleven vaak in de kou staan, want de realtime-informatie die De Lijn via haar app en informatieborden verspreidt, geeft zelden accurate updates wanneer een bus niet rijdt. Het aantal geschrapte bus- en tramritten was nog nooit zo hoog. De toename is zelfs opvallend fors, zeker wanneer de afgeschafte ritten door stakingen buiten beschouwing gelaten worden. Dan lag het aantal met 168.000 ruim dubbel zo hoog als in 2018, en zelfs minstens vier keer hoger dan tijdens alle jaren daarvoor.

De reiziger voelde dat, zegt Peter Thoelen van reizigersorganisatie Treinrambus. 'Dit is betreurenswaardig. Als we meer mensen willen overtuigen om uit hun auto te stappen, moeten de alternatieven betrouwbaar zijn. Als er een buslijn is, moet ze rijden. Anders zal De Lijn reizigers verliezen.'

Vergrijzing

Op zoek naar het waarom van al die geschrapte ritten, kijken De Lijn en de vakbonden naar het schrijnende tekort aan chauffeurs dat het bedrijf intussen al jaren teistert. 'Het bereikte een piek kort voor de zomer en ook erna, in september en oktober', zegt Roger Kesteloot, directeur-generaal van De Lijn. 'We waren toen volop aan het rekruteren, maar veel nieuwe chauffeurs moesten nog een opleiding volgen.' Dat leidde vooral tot problemen in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant, waar het personeelsprobleem sinds jaar en dag het grootst is.

Tegen het eind van het jaar had De Lijn wel al haar 624 openstaande vacatures voor chauffeurs ingevuld en was het aantal geschrapte ritten daardoor teruggelopen, zegt Kesteloot. Dat bevestigde Jo Van der Herten van de christelijke vakbond ACV. 'In de meeste regio's zijn de tekorten intussen weggewerkt', zegt hij. Maar dat betekent niet dat De Lijn op haar lauweren kan rusten. 'De uitstroom opvangen zal ook de komende jaren permanente inspanningen blijven vragen.' De Lijn lijdt onder vergrijzing zijn omgekeerde leeftijds piramide. Veel babyboomers gaan met pensioen. 'We zullen dit jaar minstens evenveel nieuwe chauffeurs moeten aanwerven als vorig jaar', zegt Kesteloot.

De Lijn stelt zich alvast tot doel om het aandeel geschrapte ritten in 2020 te reduceren van 2,4 procent vorig jaar naar minder dan 1 procent. Dat zal van groot belang zijn om haar reizigers tevreden te houden, besefte Kesteloot. 'Uit elke bevraging opnieuw blijkt dat betrouwbaarheid een cruciale factor is voor de tevredenheid van onze klanten.' Dat die betrouwbaarheid vorig jaar niet goed zat, voelde De Lijn dan ook in de box met klachten van reizigers. Die telde 72.500 stuks. Dat is ruim een derde meer dan in 2018.

'Als we mensen willen overtuigen om uit hun auto te stappen, moeten de alternatieven betrouwbaar zijn'

PETER THOELLEN
Reizigersorganisatie Treinrambus